

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, emrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačilno in utožilno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rakopisi se ne vračajo. Naročniki, oglaševalci in reklamirajoči pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Pozor! Delavci! Pozor!

JUTRI, v četrtek, dne 30. junija 1910 zvečer bo mestni svet sklepel o zloglasni pogodbi med mestno občino in velekapitalistično „Kranjsko industrijsko družbo“ v zadevi oddaje 10 milijonov kubičnih metrov plina. S tem hočejo vreči na ulico stotine in stotine delavcev iz mestne plinarne in škedenjskih plavžev. Izročiti se hoče na milost in nemilost požrešnosti delodajalcev vse delavstvo dve največji podjetji v Trstu.

Skrajni čas je, da pokažemo svojo voljo, da hočemo živeti in da se ne bomo pustili z lepa podjarmiti.

Podpisani odbor pozivlja zato narodno delavstvo, da pride jutri, v četrtek, dne 30. junija 1910 točno ob 7. uri zvečer v DVORANO TER-SIORE, ulica Chiozza št. 7, na

velik protestni shod

ki ga sklicuje delavstvo mestne plinarne in škedenjskih plavžev.

POZOR! Po shodu manifestacija po tržaških ulicah in izročitev na shodu sprejetih sklepov ob istem času zborujočemu mestnemu svetu.

Dolžnost vsakega svojega položaja zavedajočega delavca je, da pomožni vrste za svoj obstoj manifestirajočega delavstva.

Delavstvo! V boj za tvoje pravice!

Odbor N. D. O.

BRZOJAVNE VESTI.

Jugoslovanska obstrukcija v proračunskem odseku.

DUNAJ 28. Danes predpoldne je izvolil proračunski odsek posl. Mastalko podpredsednikom, na mesto posl. Kramar-a, ki je odložil mandat v odseku. Na to je bila odprta debata o italijanski juristični fakulteti. Slovenci so nadaljevali z obstrukcijo.

Gostinčar je zopet povzel besedo in nadaljeval z govorom, ki ga je prekinil v zadnji seji.

DUNAJ 28. Seja proračunskega odseka je bila ob 1-45 popol. za pol ure prekinjena nakar je posl. Gostinčar nadaljeval svoj govor.

Trije vladni porazi.

DUNAJ 28. Vlada je doživela danes tri poraze in sicer prvega v finančnem odseku, katerega so omogočili Poljaki s tem, da je eden glasoval z desnico, dočim so se drugi odstranili.

Tako je bil z 11 proti 10 glasovom sprejet predlog o novih davkih. Drugi poraz je doživela v odseku za reformo poslovnika, ki je bil nesklepčen radi odstranitve članov „Slov. enote, a tretjega v gosposki zbornici, kjer sta jo oestro napadala imenom levice Grabmayer in imenom desnice grof Thun.

Vlada odklonila jugoslovanske visokošolske zahteve.

DUNAJ 28. Zastopniki jugoslovanskega visokošolskega kluba so izročili pred nekaj dnevi vladni sledeče zahteve: 1. Priznanje ugodnosti spriceval in diplom, pridobljenih na zagrebškem vseučilišču za Cislajtanojo. 2. Ustanovitev slovenskih učnih stolic za vse discipline pravne in državne znanosti na češkem vseučilišču v Pragi in jagelon-skem vseučilišču v Krakovu. 3. Garancija za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča v Ljubljani in sicer za enkrat pravne in bogoslovne fakultete v doglednem času, to je, v dobi petih in največ desetih let.

Glede predloge o italijanski pravni fakulteti zahteva jugoslovanski klub tako sestavo zakona, da bo poznejša preložitve fakultete v Primorje nemogoča.

Danes je ministrski predsednik Bienenrth v navzočnosti naučnega ministra grofa Stürgha sprejel posl. dr. Susteršiča in dr. Ploja, ter jima pojasnil stališče vlade. Rekel je, da zahteva vlada čim hitrejšo rešitev vprašanja italijanske pravne fakultete, za katero so že dani znanstveni predpogoji. Tudi se tukaj ne gre za nekaj novega, temveč le za nadomestitev nečesa, kar so Italijani že imeli, ker se gre za sedaj le za provizorij, bodo Jugoslavlani mogli staviti svoje zahteve, ko se bo šlo za definitivno rešitev vprašanja sedeža italijanske pravne fakultete. Zato zahteva vlada, da se razpravlja o predlogi brez zveze z drugimi visokoškolskimi vprašanji. Vlada je sicer blagohotno (!?) naklonjena kulturnim zahtevam Jugoslovancev, vendar pa ne more zavzeti določno stališče na konkretne visokošolske zahteve Jugoslovancev, pač pa si pridržuje to za takrat, ko bo parlament definitivno reševal vprašanje italijanske pravne fakultete.

Gospodsk zbornica.

DUNAJ 28. Gospodska zbornica razpravlja proračun.

Cesar v Ištu.

BAD IŠL 28. Cesar je dospel semkaj ob 1 uri 38 minut popol. Na kolodvoru so vladarja pozdravili namestniški svetnik grof Saalburg, voditelj dvornih lovov Titz, prelat mons. Weinmayer, župan Leitner in podžupan Seaner. Prebivalstvo je cesarja navdušeno pozdravljalo.

Lloydov parnik „Trieste“.

LONDON 28. Reuterjev biro javlja iz Bombaya: Dosedaj ni še nikakega poročila o Lloydovem parniku „Trieste“. Sodi se, da so se stroji parnika pokvarili in da je tok zanesel parnik proti severu.

Indijski parnik „Fox“ in lojdov parnik „Gizela“ sta odšla iz Adena, da bi iskala parnik v bližini arabskega obrežja.

ADEN 28. (Reuter) — Britski križar „Fox“ in „Proserpine“ sta zapustila Aden, da bi poiskala lojdov parnik „Trieste“. Indijski transportni parnik je odplul z enakim namenom.

„Trieste“ je bil jako lahko naložen, ko je odplul od tukaj.

Ustaja v Albaniji.

Usmrčen vodja Arnavtov.

SOLUN 28. Vodja Arnavtov Abdulah je bil v Čašiji v Brešovem obešen.

Boj med Arnavti in Turki.

SOLUN 28. Šekfet Targut pašo, ki je bil z močno eskorto na poti iz Djakova v Prizreno so napadli Arnavti iz zasede. — Vnel se je boj, ki je trajal dve uri.

Arnavti so se udali. Izgube niso znane.

Potres.

RIM 28. V Sant' Andrea di Conca je bilo ob 4 uri zjutraj čuti močan potresni sunek. Že dne 7. t. m. po potresu poškodovane hiše so zadobile nove poškodbe. Prebivalstvo biva na planem. Ponesrečil ni nihče.

Sarajevo 28. Stanje obolelega predsednika deželnega zbora bega Firdusa se je poslabšalo.

Protidelavska politika trž. mestne občine.

Pogodba tržaške občine s „Kranjsko industrijsko družbo“.

Jutri zvečer se snide mestni svet tržaški, da razpravlja med drugim o načrtu pogodbe, ki se ima skleniti, med tržaško občino in „Kranjsko industrijsko družbo“. Predmet je več ali manj znan: ker po mnenju plinarniškega ravnatelja inž. Sospisi-ja, mestna plinarna ne bo zmagovala zahteve konsuma plina za prihodnja leta, predlaga upravni svet mestne plinarne, naj se jemlje za 10, oz. 5 let pri „Kranjski industrijski družbi“ v Skednju po 10 milijonov kubičnih m. na leto za ceno 6-5 stot. za kubični meter. Istodobno z mestnim svetom pečalo se bo s tem problemom tudi delavstvo zbrano na shodu N. D. O.

Stvar je največjega pomena za občino in za delavstvo. To dokazuje že ostra polemika, ki v zadnjem času polni predale tržaškega časopisja, zlasti „Il Piccola“ in „Lavoratore“. Ne čutim se poklicanega, da bi presojeval vrednost načrta s stališča občinskega gospodarstva. Za nas Slovence ne more biti — ob danih prilikah — a priori načrt koristen zato, ker se bo morda v občinsko blagajno steklo par sto tisočakov več. Ta izrek podkreplujemo lahko z izkušnjami, ki smo jih zlasti v zadnjem času storili in ki nam dokazujejo, da ni občinska tržaška posebno dokazna in nepristranska pri uporabi občinskega den. Prigovori, ki se s strani opozicije uveljavljajo, spretno in prepričevalno, soglašajo v tem, da je nameravani načrt dvorezen meč, ki ne samo da ne prinese občini zaželenih uspehov, temveč da ji prizadene veliko izgub v moralnem in gmotnem pogledu.

Toda — prepuščajmo poklicanim skrb za občinsko premoženje!

Naravnost pogubonosni se nam prikazuje načrt označene pogodbe z ozirom na delavske koristi. Ne glede na grajo, ki jo zasluži nameravana transakcija kot negacija načela municipalizacije takih, splošnosti služečih obratov, ustvarja omenjena pogodba za delavce prizadetih podjetij naravnost obupno stanje. Ne da bi se bal očitavanja demagoštvu in nepotrebnega laskanja napram lahko razburljivi masi, trdim, da je pogodba s „Kranjsko industrijsko družbo“ izraz najtemnejšega nazadnjaštva, črničnega tlačenja delavstva, pravi monstrum.

Da vidimo!

V načrtu pogodbe čitati je sledeče:

„V slučaju stavke ali izključitve delavstva, ki bi onemogočila v plavžih proizvajanje plina, potrebnega mestni plinarni, ima mestna plinarna pravico, poslužiti se peči in ostalih naprav, potrebnih za proizvajanje in očiščenje plina v plavžih in proizvajati ona sama (mestna plinarna) sama plin s svojim osebjem pod brezplačnim vodstvom škedenjskih plavžev. V tem slučaju, bo škedenjska družba plačala delavce, preskrbljene po mestni plinarni...“

Z drugimi besedami: ako izbruhne stavka delavcev v plavžih, bo mestna plinarna lahko poslala na njihovo mesto druge delavce, ki bodo proizvajali plin namesto štrajkujočih, s čemer se bodo odvrnile od industrijske družbe vse posledice stavke in se bo s stavkokazenjem zlomil odpor stavkujočih in prisilila uboga stavkujoča para na kapitulacijo.

Modernemu duhu in socijalnemu čustvovanju je to pljuska v obraz. Občino tržaško ni sram proglašati črno na belom, kar si drugi delodajalci, dasiravno imajo veliko manj obvez napram svojim nastavljenim, kakor pa občina napram svojim delavcem upajo komaj šepetati na uho na občinih zborih zveze delodajalcev. — Ta določba je peklenška, s pravnega in moralnega stališča „contra bonos mores“, po kazenskem zakoniku kaznjiva! Ali velja koalicijski zakon, ki zasleduje z zaporom dogovore med delodajalci in delodajalci, oziroma med delavci in delavci le za manjša bitja?

Ali je občina tržaška izvzeta od priznavane zastarele uporabe zakona? In — notabene — zakon kaznuje dogovore vršivše se tekom stavke, ko so duhovi na eni in drugi strani razburjeni.

Občini tržaški pa naj je dovoljeno kar preventivno, pavšalno za vse slučaje pod zaščito zakona, dogovoriti se z nemško industrijsko družbo, da bo vtihotapljala v slučaju stavke potrebno število stavkokazov v škedenjske plavže?! Ne! Ta določba silni na odpor.

Ona predstavlja sekiro, s katero se hoče odsekati delavcem v plavžih glava, onemogočiti jim vsako mezdno gibanje. — Se več! Ta določba povzdiguje ravnatelja plavžev od despota, ki lahko in brez strahu, — saj se mu ni bati stavke — poostri do skrajnosti itak drakonijanska določila delavnega reda delavskih sužnjev v plavžih. Glasom paragrafa 9 delavnega reda uvedenega meseca decembra 1909, se morajo delavci v plavžih: „vesti spodobno in dostojno v službi in zunaj službe“. Od sedaj naprej, ako stopi v veljavo gori označena določitev pogodbe z občino tržaško, bo ravnatelj v plavžih lahko izvrševal policijsko oblast nad delavci v njihovi hiši in zunaj hiše, da, morda celo razširil nemoteno svojo oblast do „pravice prve noči...“.

Vidimo torej, da zloglasna, gori grajana določba nameravane pogodbe jemlje delavcem v plavžih vsako svobodo gibanja, jih pretvarja v trdo železo, trše od samih kokvih peči.

Toda pustimo za trenutek z vida novo funkcijo stavkokazanja, ki si jo hoče „liberalna“ tržaška občina kar ex professo nadeti. Povrnimo se k dobavi 10 milijonov kubičnih metrov plina! Pribijem, da bodo tudi od tega, neglede na dosedaj povedano, delavci v plavžih imeli sama suha leta. S prodajo naznačene množine za obrat v Skednju povsem nepotrebnega plina (ki ga pridobivajo škedenjski plavži vsled tehničnega procesa prekapanja premoga kot postranski proizvod, ki se je dosedaj neuporabljeno spuščal v zrak), bodo nemški delničarji „Kranjske industrijske družbe“ in žnjimi morala tudi še kdo drug, ki pa ni mestna občina, prijazno vtaknili v žep kar 650.000 K na leto!

Dosedaj se je vodstvo v plavžih krčevito balo stavke — saj se v plavžih dela nepretrgoma dan in noč in kuritev peči stane ogromne svote. Od sedaj naprej bo vodstvo plavžev ošabno in naduto zavračalo a limine vse zahteve delavstva po zboljšanju plač. Saj stavka ne bo več nevarna. Proračun, ki bo naenkrat izkazal kar 650.000 K na leto več dobička, bo lahko vzdržal stavko brez lastne škode in brez odgovornosti napram občini tržaški. Lastna škoda bo z ozirom na nezasuženi dobiček 650.000 K neznatna, a za občino ne bo treba skrbeti, saj bo občina sama s svojimi bravi kazila stavko.

Vidimo, z eno besedo, da se za delavce v plavžih pripravljaja jarem. Ali bodo vtaknili svoj vrat mirne duše podenj?

Preidimo k delavcem v mestni plinarni! Tu ne pomaga nobeden sofizem in nobeno

cepidlačjenje! Dvakrat dva je bilo in ostane štiri! Ako se je dosedaj proizvajalo v mestni plinarni 21,953.000 kubičnih metrov plina in se odda škedenjskim plavžem proizvajanje 10 milijonov, potem je vendar jasno, da se množina v mestni plinarni proizvajajočega se plina skrči na približno 12 milijonov m³, oziroma s prihodnjim letom na 14 milijonov. A ravno tako jasno mora biti, da, ako je dosedaj delo na proizvajanju 22 milijonov m³, recimo 700 delavcev, se bo od sedaj naprej pri proizvajanju 14 milijonov števalo potrebnega delavstva razmnno znižalo. Recimo, da račun g. inž. Sospisia odgovarja resnici in da je za proizvajanje 2-8 milijonov m³ potrebnih 60 delavcev, se bo sedaj število delavcev skrčilo v sledečem razmerju: X:60 = 14:2-8, tedaj (X=300) za približno 400 delavcev. Ker pa oskrba raznih strojev zahteva število delavstva, ki je razmerno veliko večje od množine proizvajane plina, se bo število gotovo reduciralo za vsaj 250 delavcev.

A udarec, ki se zadaja delavcem, je še veliko večji, ako pomislimo, da bi sicer, to je, ko bi se, mesto tega nesrečnega projekta s škedenjskimi plavži, stopnjevalno razširila sedaj obstoječa plinarna, oziroma začelo z zidanjem nove plinarne, zahteva po delavskih močeh ostala ne samo neizpremenjena, kakor sedaj, ampak bi rastla razmerno z razširjenjem obstoječe plinarne, oziroma vpeljavjo novega obrata. Vidimo tedaj, da bo dober del sedaj zaposlenega delavstva kar vržen na ulico, razlačen. Te žalostne resnice si ne more prikrivati niti uprava mestne plinarne.

Zato skuša upravni svet mestne plinarne na usta g. inženirja Sospisia potolažiti silno razkačene duhove ljudstva z bajko, da bodo iz mestne plinarne odpušteni delavci „lahko vstopili v službo škedenjskih plavžev, in da se je vodstvo v plavžih zavzelo, „dajati prednost“, v mestni plinarni odslovljenim delavcem. — Smešno!

Pred vsem ne razumem, kako bi se moglo „zavezati“ vodstvo škedenjske železarne. To so neokusne fraze. — Strokovno tajništvo N. D. O. ve predboro, kako resno je vzeti take in slične „obveze“.

Pa četudi bi ta „zaveza“ mogla imeti pravnega učinka, v interesu socialno-političnega razvoja našega delavstva je, da ta zaveza sploh ne stopi v veljavo. Vse našo stremljenje mora meriti na to, da se stopnjevalno zboljšuje moralno in gmotno stanje našega delavstva.

Premestitev iz mestne plinarne ob 8 urah dela in ob povprečni mezdi 5 K v ljudsko klavnico v Skednju s svojimi kokovimi pečmi in 12 urnim delavnim časom, oziroma 3 K dnevnega zaslužka, to je tako reformatio in peius, ki je ne moremo in ne smemo sprejeti.

Vendar ni naloga občine, da pribori veljavo teoriji o „pouboževanju“ (Verelendungstheorie),

Po mojem mnenju ta platonična izjava ne zasluži preveč pozornosti, pač pa nekaj drugega. Znano je, da je delo, ki se opravlja v plinarni, v marsikaterem oziru identično ali vsaj sorodno z delom v plavžih. Z odslovlitvijo stotin delavcev, sposobnih za vpraševalno obratovanje se otvarja širok svet škodljivi konkurenci, ki si jo bodo delavci iz ene in druge delavnice proti volji morali delati.

„Kranjska industrijska družba“, ki je vam v zadnjem času odpravila 14 dnevno odpoved, bo odsedaj naprej, z ozirom na veliko ponudbo delavskih moči postajala še bolj neusmiljena v nepotrebnem in neupravičenem odslovljanju delavcev. Isto bo veljalo mutatis mutandis za mestno plinarno. Pripravljajo se hudi časi.

Sklicuje se na neko zelo problematično korist, ki jo utegne imeti iz gori navedene pogodbe občina, izpodkopuje se ekzistenca stotin in stotin proletarskih duš, v času največje gospodarske depresije in duševne potrnosti. Lloydov arsenal se v kratkem podre. Sedaj naj pride na vrsto mestna plinarna in škedenjski plavži...

Človeku se strja kri. In vse to v času, ko se sipljejo milijoni in milijoni v povzdigo edinega emporija... Pride čas, ko se naše delavstvo priuči tudi na zlo... To je njegova usoda. Erneste Legové na neko vprašanje, kdaj se ima pričeti z vzgojo otrok odgovoril filozofsko: „Se predno se rode!“ Tako je. Za naše delavstvo pripravljajo prodiranje kronične bolezni brezposelnosti še predno se je zdrnilo iz svojega gospodarskega spanja.

Jutri izpregovori naše delavstvo. Prepričan sem, da bo obupni klic stotin delavskih družin vsaj za trenutek prodrl

v človekoljubno srce in v „trezno računajočo“ dušo gotovih krogov. Ali pa bo kaj pomagalo? ...

Dr. Josip Mandić.

Dnevne novice.

Poskusi združenja med Frankovci in furtimaši na Hrvaškem so se menda končno zazbili. Nekaj časa se je zdelo in tako je bilo soditi tudi po pisavi obojestranskih glasil, da je fuzija obeh strank gotova stvar. Sedaj pa javljajo hrvatski listi, da so se takozvani „krščanski socialisti“ prestrašili pred to kupčijo. Frankovski blago bi jim bilo prišlo vendar — predrago. Kar z mesta bi bili morali klerikalci globoko poseči vmes in izvleči kakih 150.000 K. 100.000 za Frankovo tiskarno, 25.000 K za skrahirani Starčević dom in najmanj 25.000 zaradne „malenkosti“. To bi bila odločno predraga kupčija, posebno še, ker bi sedaj, ko je Frankova stranka v popolnem razsulu, furtimaši prav za prav nič ne prešli za onih 150.000 K — nič razun par do kosti in mozga kompromitiranih frankovskih politikov.

Furtimaši — kakor jih je stigmatiziral nepozabni veliki biskup Strossmayer — so kakor dobri računarji še v zadnji hip pred sklepom vzeli še enkrat svinčnik v roke in nič ni čuda, da je bila posledica ta, da se je kupčija razdrla, Ubogi Frankovci! Politiška pozicija je fuč, ugled stranke je fuč, nje voditelji kompromitirani črez glavo, švindeli z visokimi zaščitniki na Dunaj razkriti, vsaka misel na vpostavljenje kakega novega Rauchovega režima splavala definitivno po vodi, jedino le še furtimaških tisočakov so se mogli nadeti. Ali furtimaški navihanci niso hoteli na led in tako so Frankovcem valovi nesreče odnesli še to zadnjo — furtimaško kožo. Izkratka: polom.

Kazenska preiskava proti likvidatorju Duezu je končana. Dokazalo mu se je, da je poneveril skupno 16 milijonov kron cerkvenega premoženja. Razprava proti njemu se bo vršila meseca septembra.

Hofrichterjev proces je stal 20.000 kron. Družina stori vse možne korake, da bi dosegla ponovno psihijatrično preiskavo Hofrichterja. Ako bo Hofrichter moral dostati svojo kazen do konca, bo izpuščen iz zapora dne 24. junija 1910!

Aretacija avstrijskega časnikarja v Petrogradu. Poročevalec korespondenčnega urada v Petrogradu, baron Ungern-Sternberg, je bil te dni aretiran, potem, ko je bila izvršena pri njem hišna preiskava. — Baron Ungern-Sternberg je baje izročil neki pljuči državi (Avstriji?) neke tajne spise in izdal vojaške tajne, ki jih je doznal od članov opozicije v dumi.

Bojkot Grkov v Turčiji zavzemlje vedno večje dimenzije. Iz nekaterih mest poročajo, da se je bati splošnega klanja Grkov.

Več grških trgovcev je že ustavilo plačila. Po drugi strani so začeli pa Grki bojkotirati Turke, vsled česar je bilo že zaprtih v Grški več tovarn, ki so last Turkov.

Spor med Romunsko in Grško se bliža menda mirni rešitvi. Italija in Rusija sta baje stavili predlog, naj Grška ustreže zahtevi Romunske glede zadoščenja radi žaljenja, storjenega z napadom na parnik „Imperator Trajan“. Neka vest iz Aten javlja, da je Grška pristala na ta predlog.

Domače vesti.

Slovenci! Slovenke! Dne 3. julija obhaja „Družba sv. C. in M.“ v Ljubljani 25-letnico plodonosnega delovanja med Slovenci. V proslavo bo popoldne v Tivolskem gozdu velika ljudska veselica, pri kateri bodo sodelovale Slovenke vseh slovenskih dežel. Naša narodna čast zahteva, da svojo hvaležnost družbi in svojo narodno zavednost napram zunanjemu svetu pokažemo z ogromno udeležbo. Veselica bo v tako ogromnem obsegu, kakoršne Slovenija še ni videla, ter bo nudila vsakemu raznovrstne zabave! — Vsi Slovenci in Slovenke na pobratimstvo v Ljubljano dne 3. julija!

Ne pošiljajte brzojav, temveč nabirajte jubilejne darove za družbo.

Z Vrdele: Ko bi le vedeli, kako pridno se pripravljajo otroci otroškega vrtca za veselico, ki bo danes dne 29. t. m. ob 5. in pol uri pop. Pridite vsi, ki ljubite otroke. Ni, da pridete samo radi nastopov naših malih, vabimo vas tudi zato, da z malo vstopnino pomorete, da ta veselica v materialnem oziru čim bolj vse, to pa zato, ker je dohodek namenjen naši zlati družbi!

Otročiči otroškega vrtca žele z malim zneskom in lastnim zaslužkom pozdraviti družbo ob nje 25-letnici. Pridite torej, kličete vam naši otroci, a kličete vas tudi naša v narodni zavednosti še tako mlada Vrdeleca.

Mestni svet je imel v ponedeljek tajno sejo, na kateri je bil imenovan podravnateljem magistrata asesor g. Jakob Marchig. Poleg tega so bila izvršena tudi neka druga imenovanja v mestni službi.

So-li javni vodnjaki napajališča za konje? Prejeli smo:

„Edinost“ in tudi drugi lokalni listi ste se često tožili, da se vozniki ne menijo za predpise, ki zabranjujejo napajanje konj na javnih vodnjakih. Opazili smo, da redarstvo precej pazi na to stran, žal pa, da ne pomaga nobeno sredstvo, ker so napajalci

zlobni in zviti. Da le ni stražarja ob vodnjaku, že napajajo. Ko pa vidijo prihajati stražarja, nehajo in postavljajo posodo na tla, kakor je predpisano. Pri Vodnjaku na oglu ulice Molingrande in Torricelli je vedno polno ljudi, ki točijo vodo za domačo porabo. Okolo poldneva pa je tam napajališče za konje. Vozovi zapirajo lepo ulico in bog!

Opozarjamo še enkrat zdravstvene organe, naj z vso strogostjo nastopajo proti ljudem, ki postavljajo zdravje ljudstva v nevarnost.

Ob enem pa moramo povedati, da mestni magistrat sicer skrbi za iztirjevanje visokih davkov na konje, ne briga se pa za to, da bi postavil vsaj par napajališč!

Upamo, da bodo te vrstice koristile in da se še enkrat napravi red gledenapajanja in napajališč.

Italijanska nesramnost in — beda — stoča! „L'Indipendente“ pripoveduje, da so se minolega petka pred izpraševalno komisijo na višem deželnem sodišču vršili sodniški izpiti. Izprašancev da je bilo deset: 6 Italijanov in štirje Slovenci. Vsi Italijani da so položili izpit z briljantnim vspehom, dočim so se vsi štirje Slovenci izkazali popolne nesposobne, tako, da neki izpraševalci ni hotel ugodno glasovati za slov. kandidate!! Tako da se je tudi ob tej priliki pokazala zopet intelektualna superiornost Italijanov nad Slovani!

Tako pripoveduje „L'Indipendente“ in vsikla s proračunjeno zlobnostjo: vzlic temu predvidjamo, da ostane v veljavi stari sistem na naših sodnih, da se ob imenovanjih daja Slovanom prednost pred Italijani!!

Kdo ne umeje tega poslednjega vsikla?! Vsebuje namreč brezobrazno zahtevo, naj bi se potiskali naprej samo italijanski kandidati, četudi jim manjka kvalifikacij, ajpo-trebneje izlazi za uspešno in vestno poslovanje sodnega uradnika v jezikovno mešanih krajih: poznovanja jezika ljudstva.

To le mimogrede in sedaj k stvari. Pred vsem moramo naglasiti, da nam ni ničesar znano o „Indipendentovih“ dogodkih pred omenjeno izpraševalno komisijo, ker mi nimamo na sodnih ljudi, ki bi nam izdajali stvari (kako je n. pr. glasoval kateri izpraševalec), ki ne sodijo v javnost. Ali skušali bomo, da se nekoliko informiramo o zvezah s sodnijo, ki jih ovaja „Indipendente“ s svojim spisom. Če se nam to posreči, bomo nadalje računali z „Indipendentom“ in — kom drugim!!

Ne moremo torej kontrolirati, v koliko odgovarjajo resnici navedbe „Indipendent“ v vspehih onih izpitov.

Nu, za hip kar verujmo „Indipendentu“, da so bili vspehi italijanskih kandidatov „brillantisimi“, a vspeh slovenskih kandidatov „addirittura disastroso“. Tudi če hočemo to verjeti, ostajajo zaključki „Indipendent“ še vedno nesramna brezobraznost, združena z nebotično bedastočo. Kako more človek z normalno razvitimi možgani hoteti iz slučajnega vspeha kakega posamičnega kandidata sklepati glede sposobnosti jedne cele kaste?! Kako more človek, ako mu je le zrno zdrave pameti v glavi, trdit, da slučajen nevspeh kakega posamičnega kandidata odpravlja pravice vsega naroda?! In pravica vseh pravic pripada menda tudi našemu narodu: pravica namreč, da ga sodijo uradniki, ki umejo njegov jezik!

Ker našemu narodu gre ta pravica in ker ta narod tvori večino prebivalstva v deželi, ne morejo sodne oblasti — radi državnega zakona in v interesu justice — drugače, nego da za slovenske kraje iščejo slovenskega jezika zmognih uradnikov! A v kolikor se ne drže tega jedino pravičnega principa, se pregrešajo proti zakonu, stavljajo v nevarnost zanesljivost justice in kršijo pravice naroda!

„Indipendente“ naj čuje le še to! Če bi bila res veljavna njegova teorija, da je sposobnost kakega posamičnika zadosten kriterij za presojanje intelekta vsega stanu in za odmerjanje pravic vsemu narodu, potem gorje primorskemu Italijanom! Po nesramnostih in bedastostih, ki jih je že zagrešil znani urednik „L'Indipendent“, bi morali Italijane že davno proglasiti za narod kretenov, ki mu ne gredo nikak prava!

Infamijo in denuncianstvo zagrešamo baje mi se svojim nastopanjem proti regnicolom. Tako zatrja „Indipendente“. No, če je res infamija to, da se domačega delavca — sirota, ki mora nositi razna državljanska bremena in in eventuelno stavljati svoje življenje v nevarnost za to državo, jemlje v zaščito pred tujincem, ki na eni strani ne vrši nikakih dolžnosti, pač pa trže domačinu kruh iz ust in se vrhu tega še žaljivo in impertinentno vede nasproti njemu:

Če je to infamija in denuncianstvo, potem radi pred vso javnostjo jemljemo na-se odij take „infamije“ in takega „denuncianstva“ ter izjavljamo, da ostanemo tako „infamni“ „denuncijske“ še nadalje, dokler se stvari ne spremenijo tako, da bo na tukajšnjih domačih tleh domačemu delavcu v prvi vrsti zagotovljen domači kruh!

„Indipendente“ pa naj nas le nadalje psuje! Ne ženira nas to prav čisto nič, ker nas zavest, da služimo pošteno stvari domačega delavstva, visoko povzdiguje nad „Indipendentova“ zasramovanja.

„Edinost“ 14. maja 1907 je pisala pod naslovom: „Volilni shod v Lonjerju“. — ... Ko so se rešile še neke nejasnosti, so nas vrli Lonjerci počastili s krasnim petjem in godbo. V tem oziru pa moramo naprednim Lonjercem res čestitati: pevci so izborni... To dobro ime, ki so si je Lonjerci pridobili kakor pevci, hočejo tudi ohraniti. Pokazati in dokazati pa hočejo to letos na dan 7. avgusta ob priliki proslave 25-letnice obstoja pevskega društva in razviti društvene zastave. Dan 7. avgusta bodi torej za Tržačane slovenski dan v Lonjerju!

Obletnica. Povodom obletnice smrti pok. cesarja Ferdinanda I. je bila včeraj dopoludne v baziliki sv. Justa slovesna maša za dušnika, ki jo je služil kapitularni vikar in stolni prost mons. Petronio. Službi božji so prisostvovali namestnik princ Hohenlohe, župan Valerio in drugi načelniki oblastnj.

Delavski shod, ki je bil napovedan za jutri zvečer v dvorani Mally ul. G. Carducci (o katerem govori oklic na uvodnem mestu), se vrši isti dan ob 7. zv. v dvorani Tersicore, ul. Chiozza št. 7., na kar N. D. O. opozarja vse narodno delavstvo.

Gibanje delavstva v prosti luki. —

Uspeh spomenice. Spomenica, ki jo je N. D. O. vložila meseca novembra 1909 na upravo c. kr. javnih skladišč v zadevi zboljšanja položaja uslužbencev c. kr. javnih skladišč, je dosegla svoj uspeh: V ponedeljek je dobil namreč c. kr. namestnik v Trstu od trgovinskega ministerstva sledeče brzojavno obvestilo:

„Dovoljenje za zvišanje plač sledi telegrafčno upravi javnih skladišč v najbližjih dneh. Za zvišanje pokojnine so vsekako še potrebna dolgotrajna pogajanja.

Mautlimer

(c. kr. minist. svetnik)“.

Kakor je razvidno iz brzojavke, je torej pričakovati v par dneh natančnejšega odgovora trgovinskega ministerstva. Razvidno pa je tudi, da je ministrstvo ugodilo pred vsem glavnim zahtevi delavstva: zvišanje plače. Kako visoko je to zvišanje in kaj je z nadaljnjimi točkami spomenice, o tem seveda še ne moremo poročati, ker tega ne vedo še niti pri upravi javnih skladišč. Kričavo bahanje socialnih demokratov, da je ministrstvo ugodilo vsem njihovim zahtevam, je torej navadna farbarija, kajti tudi oni ne vedo več, kakor pa uprava javnih skladišč, namreč vsebino zgoraj dobesedno navedene brzojavke, o kateri je uprava javnih skladišč morda obvestila socialne demokrate prav tako, kakor je g. dvorni svetnik Minas telefonično povabil strokovnega tajnika N. D. O., da vzame naznanje vsebino omenjene brzojavke.

Pripomnimo naj še, da se je ravnatelj javnih skladišč, g. dvorni svetnik Minas odpeljal v ponedeljek na Dunaj, kar je gotovo v zvezi s to zadevo.

Odsek „Trž. Sokola“ v Rojanu je imel minole sobote občni zbor v sobi „Kons. društva“ v Rojanu.

Večino je tvorila vrsta krepkih mladencev — telovadcev, ki se jim je v obrazov čitalo navdušenje za lepe in vzvišene ideje Sokolstva.

Žal, da je bilo le malo podpornih članov navzočih.

Predsednik brat Lovrenčič je otvoril občni zbor ter pozdravil zastopnika tržaškega „Sokola“, br. dr. Rekarja. Po podanih računih minolega leta, navedel je vzroke, radi katerih odsek ni mogel doslej napredovati tako kakor bi bili želeli. Zaželel je odseku obilo vspeha na nadaljnjem delovanju ter zaključil s izjavo, da ne more več vsprejeti mesta predsednika.

Zastopnik trž. Sokola, br. dr. Rekar je pozdravil navzoče v imenu trž. „Sokola“ ter povdarjal pomen, ki ga ima sokolska organizacija za nas. Priporočal je, naj si člani zberejo iz svoje srede delaven odbor, ki bo v resnici delal z navdušenjem za društvo.

Po kratki debati so bili z vslikom izvoljeni sledeči člani: Predsednik brat Smrkolj, podpredsednik br. Lenardič, tajnik br. Rak in blagajnik br. Vidmar. Načelnik br. Oblak.

Novoizvoljeni predsednik br. Smrkolj se je zahvalil na izkazanem mu zaupanju in je apeliral na odbor in člane, naj skupno delujejo na to, da bo sokolska ideja v Rojanu procvitala ter da se kmalu vresniči želja, da se iz odseka razvije krepko samostalno društvo.

Brat dr. Rekar je omenjal na to še razmerje Rojanskega odseka v področju trž. Sokola.

Z novim šolskim letom bo zopet začeti s telovadbo naraščajo. Vspodbujal je društvo k vztrajnemu delu, da bo imelo lepših vspehov, nego lansko leto ter stavil v zgled Sokol na Opčinah, ki se je razvil v tako kratkem času v samostojno društvo.

Po raznih debatah je predsednik zaključil zborovanje.

Tako se je izvršil občni zbor tako rekoč na novo oživljenega odseka v Rojanu. Okoličani, oklenite se tega društva! Nobe-nega zavednega Rojančana ne sme biti, ki bi ne bil vsaj podporni član. Vpisuje se še vsaki dan od 7. do 8. ure zvečer v „Kons. društvo“ v Rojanu.

Slovenske čevljarje (mojstre in vratarje) uljudno vabimo, da se udeležijo polno-številno sestanka, ki se vrši danes, dne

29. t. m. (praznik) ob 3. uri pop. v dvorani „Delavskega podpornega in bralnega društva“ Stadion štev. 19., I. nadst.

Naša dolžnost je, da se enkrat združimo na skupno delo v korist sebi in društvu.

Gre za ustanovitev „Čevljarke usnjarske zadrage“ v Trstu, ki bo nam veliko koristila.

Se enkrat vabi na obilno udeležbo Pripravljalni odbor.

C. kr. finančno ravnateljstvo. Viši računski svetnik Alfred Gayer je imenovan računskim ravnateljem in predstojnikom računskega oddelka finančnega ravnateljstva v Trstu.

Nov parnik „Nereida“, ki je bil zgrajen v ladijedelnici v Tržiču, je imel včeraj svojo poskusno vožnjo, ki se je obnesla povsem povoljno. Parnik je vozil s povprečno brzino 12 milj, ter je dosegel največjo hitrost z 12 in tritret milje. Parnik je 330'3 čevljev dolg, 46'4 čevlja širok in 17'3 čevlja visok. Gonilna moč stroja iznaša 1700 konjskih sil.

Spedijsko in komisijono društvo „Balkan“, katero uživa zelo dober glas, in katerega poslovanje se veča od meseca do meseca, ustanovilo je dne 15. junija t. l. podružnico v Ljubljani, katere se bavi z vsemi spedijskimi posli. Upati je, da toliko ljubljanski kolikor ostali kranjski trgovci bodo podpirali to društvo.

Pošteni najditelj dobi primeren dar, če prinese v šolo sv. Ivana zlato brošo (pontapē), katero je nekdo zgubil v nedeljo pri procesiji v sv. Ivanu in sicer v bližini „Nar. doma“.

Posebni vlak v Ljubljano je zagotovljen. Odhaja bo iz Trsta v nedeljo zjutraj ob 5. uri 10 minut.

Na željo naših okoličanov, ki se mislijo v velikem številu udeležiti narodnega slavlja — 25-letnice C. M. drnžbe — se bo vlak ustavil tudi na sledečih postajah: Nabrežina ob 5.50, Prosek 6.10, Opčine 6.20, Sežana 6.40; prihod v Ljubljano ob 9.30 dopolud. Posebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 11. uri 10 minut ter pride v Trst ob 3. uri zjutraj.

Cena listkov za II. razred je 9 K, za III. pa samo 6 K tja in nazaj. Vozni listki se začno razprodajati v četrtek večer v „Narodnem domu“, v „Kons. društvu“ pri sv. Jakobu in v Rojanu, pri g. Schmidtu Sv. Ivan in g. Godina-Fuli v Skednju. — Listki za II. razred so v predprodaji samo v tržaškem „Nar. domu“ pri g. Biček.

Priporočamo vsem izletnikom, da se takoj preskrbe s listki, to pa radi tega, ker je odbor moške CM podružnice za sedaj javil železniški upravi okrog 400 udeležnikov.

Ker pa odbor pričakuje vsaj 600 izletnikov, bo moral v tem slučaju to naznaniti želez. upravi, da pripravi dovolj voz, da ne bodo vozovi prenapolnjeni.

V krajih, kjer skupščinarji vstopijo na postajah med Trstom in Divačo, prosimo naj kdo javi število udeležnikov, da se jim listki dološljejo, oziroma izroče pri vstopu na vlak.

Nekatere druge podatke priobčimo jutri. Odbor CM podružnice v Trstu.

Še danes je čas poslati kak dar za primorski paviljon v Ljubljani, ki bo ob priliki velike Ciril-Metodove slavnosti v nedeljo 3. julija. Denarni prispevki se vsprejemajo še v petek, in nadalje prosimo, naj vendar vsakdo prispeva po svojih močeh in s tem pokaže, da umeva veliki pomen naše šolske družbe! Resnično pričakovali smo še večjega odziva v tem tako važnem in pomembnem trenutku.

Kdor se še ni odzval, ta naj stori to vsaj zadnji kip. Pa kako bi zamoglo biti tudi drugače, ko kličeta Ciril-Metod.

Seja pripravljalnega odbora slovenskih trgovskih sodelavcev se vrši v četrtek ob pol 10 uri zvečer.

Predsednik pripr. odbora.

Umor sredi dneva na javni cesti.

Včeraj ob 1 in pol popoldne se je v našem mestu dogodil strašen krvav čin.

Avgust Cherin pokojnega Jerneja, star 51 let, iz Trsta, višji tehtar pri javnih skladiščih v prosti luki, oženjen in oče več otrok, stanujoč v ul. Pondares št. 6, je šel po ul. Caserna, dočim je v nasprotni smeri prihajal Filip Giurovich pok. Tomaža, star 51 let, iz Zadra pristojen v Trst, stanujoč v ul. Vittorio Alfieri, nekda poštni oficijal in v poslednjem času tehtar v prosti luki, od šestmesecev sem pa brez službe, človek, s katerim so se sodišča že večkrat pečala.

Pred kavarno „Adriatico“ sta se oba moža srečala. Ko je Giurovich zagledal Cherina, se je ustavil. Kakor se zdi, ne da bi prišlo med obema do kakega pogovora, je Giurovich potegnil iz notranjega žepa jopiča kuhinjski nož s koščenim držajem, dolg brez tega 25 cm. in ga z največjo silo sunil Cherinu v prsa proti srčni strani. Vrgel je na to morilno orožje stran od sebe in kakor da bi vsa stvar njega nič ne brigala, se počasi napotil proti cerkvi Sv. Anžona novega, kjer ga je dohitel redar in aretiral, ne da bi se morilec niti najmanj zoperstavil.

Cherin je, čim je bil zadet, zavpil: „Redarji, aretirajte ga!“, zato je omahnil, dočim je kri v obilnem curku tekla iz rane, in zgrudil bi se bil na tla, da niso pritekli redarji, ga podprli in med velikansko množico ljudi, ki se je nabrala, hitro peljali v bližnjo lekarno Jeronitovo. Od tu so takoj telefonirali na zdravniško postajo in zdravnik, ki je bil kmalu na licu mesta, je poskrbel za najnujnejšo pomoč. Vsled velike nevarnosti je velel, naj se ga nemudoma prepelje v bolnišnico. Ali vsaka pomoč je bila zaman. Malo minut po prihodu v bolnišnico je nesrečnež umrl. Morilno orožje mu je prodrlo srce.

Giurovicha so peljali na policijsko direkcijo, kamor se je potem podal tudi preiskovalni sodnik. Pred policijskim uradnikom je ubijalec izjavil sledeče:

Davi ob 10. uri sem kupil nož, ker sem hotel umoriti sebe. Že šest mesecev sem brez službe in radi tega trpim glad. Bil sem tehtar v prosti luki, a socialisti so me bojkotirali, ker sem proti nekemu Toniatto podal ovadbo radi razžaljenja veličanstva. Socialisti so vsi izjavili nasproti upravi javnih skladišč, da stopijo v štrajk, ako mene sprejmejo v službo. Glavni činitelj tega gibanja proti meni sta bila Cherin in neki Cossetti. Popolnoma slučajno sem danes srečal Cherina, nisem torej mogel potlačiti silni izbruh jeze in sem ga zabol z nožem. Pred časom sem podaril Cherinu 40 K, da bi mi preskrbel službo, ali on me je še zasmehoval. Danes, ko sem ga srečal na ul. Caserma, sem ga vprašal, zakaj mi ne da dela, on mi je pa odgovoril: „Za Giurovicha ni dela!“. Zatemnilo se mi je pred očmi in sem sunil.

Po tem prvem zaslišanju je bil ubijalec odveden v preiskovalni zapor v ul. Tigor. Priče tragedije so le sledeči: krojač Andrej Lazar, agent Julij Gizberger, in dramatični igralec Bruno Malesch.

Cherin je bil bivši agent bivše manufakturne tvrdke Antonio Gandusio. V zadnjem času je bival v Italiji, da se izogne kazni radi nekega poneverjenja.

Neverjetno predrzna tatvina na škodo Živnostenske banke.

Filijalka Živnostenska Banka pro Čechy a Moravu ima svoje prostore v ul. Nuova št. 29, kjer razpolaga čez del pritličja in prvo nadstropje. Od 12. opoldne do 1. ure popoldne se prostori zapirajo, ne da bi se potegnili doli železne ruleje, in uradniki grede obedovat. Ostane pa notri čuvaj. Tako je bilo tudi včeraj. Med tem odmorom torej, ko gre vendar precej ljudi po ul. Nuova, so jako predrzni tatovi odprli vrata s ponarejenimi ključi, vstopili v pritlične prostore, od znotraj odprli izločeno okno, v katerem se je nahajalo mnogo vrednostnih papirjev in inozemskega denarja v zlatu in papirju, pobrali so vse in zopet šli ven ravno tako kakor so šli noter. Čuvaj ni ničesar zapazil, ker je imel opravka v prvem nadstropju.

Ukradeni denar je ta-le: Italijanskih lir 800 v bankovcih, rubljev 63 tudi v papirju, frankov 600 v papirju, mark 300 v papirju, frankov 400 v zlatu, šterlingov 8 v zlatu, 20 komadov po 4 cekine, 16 komadov po en cekin, 1 jubilejni komad po 100 K 4 ruski Imperijali, 30 dolarjev v zlatu.

Banka je zavarovana proti ulomu. Policija je takoj začela poizvedovati in zdi se, da se nahaja na pravi poti. Silno predrzna tatvina je vzbudila senzacijo po celem mestu.

Tržaška mala kronika.

Kako nastajajo javna nasilstva?! Minolo nedeljo okolo 8. ure zvečer so se po ulici Torricelli pripeljali trije vinjeni nesrečniki. Voz, v katerega je bil vprežen lep rejen konj, je bil onih vozov, ki jih rabijo naši okoličanski vrtnarji za dovažanje zelenjadi. Voznik je sedel na svojem mestu. Drugi mož je sedel na desni stranici voza in je ravnal zavoro. Tretji neki mladenič je ležal počez v vozu in je opozarjal onega, ki je sedel na desni strani, naj sede na sredo, ker da se lahko voz prevrne. Vozili so počasi in bili so popolnoma mirni. — Zavivši iz ul. Torricelli v ul. Molingrande se je voz res prevrnil! Takoj je bil na licu mesta stražar, ki je — opazivši, da so ljudje vinjeni — velel vozniku, naj stopi s kozla. Mož je odgovoril, da on se pelje domov in ni ubogal redarja.

Oglasil pa se je mladenič v vozu in jel prostrati proti stražarju. Takoj na to je prišel še drugi in tretji stražar in mladenič je bil aretiran. Tudi voznik je moral na komisarijat, med tem ko je tretji mož, ki je bil najbolj pameten, odšel lepo mirno domov.

Med potoma se je mladenič uprl redarju, češ: Jaz nisem zagrešil ničesar. Nisem ne tat in ne lopov — čemu me torej tirate na policijo?!

Ko to ni pomagalo, je mladenič, ki je govoril laški, začel brcati stražarja. Priskočila sta še ostala dva redarja in to priliko je porabil voznik ter pobegnil s konjem in vozom — in to je bila druga neumnost!

Redarjem se je posrečilo spraviti oba aretiranca na komisarijat v ul. L. Rizzi. Mladenič bo moral gotovo drago plačati svojo dvojno neumnost, ki bi se je bil, da je molčal, lahko izognil. Vino in pa babe,

ki vtikajo svoje nosove povsod in tudi tja, kjer jih ni treba, so krive, da bo mladenič sedel.

Omeniti mi je še, da se je okolo aretirancev zbrala množica radovednežev, ki so, kakor običajno, simpatizirali s — pijanci. Bolj pametni pa so menili: Če je človek prišel v roke redarjev, je najpametnejše, da molči in uboga! — In tako pravimo tudi mi! — Očividci.

O ulomu v vili Robba. O drznih tatovih, ki so v petek po noči, vdrli v vilo Robba na Škorklji in od tu odnesli blagajno, ni še nikakega sledu. Predvčerajšnjem popoldne pa so našli v nekem grmu med Barkovljami in Miramarom mežga in voziček, katera sta zginila iz hleva jestvinčarja Pavla Speka isto noč, ko se je vršila gornja tatvina in ki sta brčkone služila za prevažanje vkradene blagajne. Tatovi pa imajo brčkone dobro srce za živino, kajti pred mežgom je bilo mnogo ovsa.

O parniku „Trieste“, ki bil bil moral dospeti v Bombay že dne 21. t. m., še vedno ni nikake vesti. Brzjavka iz Bombay, došla včeraj jutraj na Lloydovo direkcijo, naznanja, da je včeraj ob zarji odpeljal iz Bombay angleška vojna ladija „Fox“ s posebno nalogo, poiskati parnik „Trieste“.

Lloydov parnik „Trieste“ najden? Ob 2-45 jutraj smo doznali iz dobrega vira, da je angleška vojna ladija „Fox“ našla Lloydov parnik „Trieste“ na visokem morju. Parnik ima pokvarjen stroj in zato ni mogel dalje. Seveda je treba še počakati potrdila te vesti.

Samomor. Včeraj jutraj se je zastrupila z neko kisline hči tukajšnjega odvetnika dr. Antona Volpi, ki se je pred dvema leti poročila z Andrejem Lloydom drugom livarne Thomas Holt. Nesrečnica je umrla danes ob 2. jutraj.

Loterijske številke, izžrebane dne 28. junija:

Brno	41	48	51	90	85
Inomost	53	49	3	85	58

Koledar in vreme. — Danes: Peter in Pavel ap. — Jutri Spomin sv. Pavla ap. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 26° Cels. — Vreme včeraj: lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Zmerna vročina.

Društvene vesti.

Vsem C. M. podružnicam. Vse one podružnice, ki prejemkov za primorski paviljon še niso objavile, naj to takoj store, da bo odbor tukajšnje ženske podružnice vedel, kaj bi mu bilo še preskrbeti. Darove naj objavijo v „Edinosti“, ali jih naznanijo ženski podružnici. Kdor pošlje prispevke naravnost v Ljubljano, naj izrecno označi, da ne bo pomot: „Za primorski paviljon“.

I. letni redni občni zbor trž. podružnice Glasbene Matice bo v petek, dne 1. julija t. l. (ne kakor prej določeno v četrtke) ob 8. in pol zvečer v dvorani „Slovenske Citalnice“ z običajnim dnevnim redom. Na obilen obisk vabi članice, člane in sploh prijatelje društva. Odbor.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu naznanja gg. pevcem in pevkam, da je danes zvečer ob 7. uri zabaven večer na čast g. pevovodju Adamiču na vrtu „Konsumnega“ društva v Rojanu.

Vabljeni so torej vsi, ker je to zadnji večer v tej sezoni, ker odhaja gospod pevovodja na počitnice. Odbor.

Tržaška gledališča?

MINERVA. Danes se ponovi Verdijeva opera „Maskiran ples“ (Ballo in maschera“).

Nar. del. organizacija.

Shod v Dolini. Danes popoldne ob 4. uri se vrši v prostorih „Konsumnega društva“ v Dolini javen shod s sledečim dnevnim redom: 1. Nameni in delovanje N. D. O.; 2. razno. Opozarjamo na ta shod pred vsem narodno delavstvo, ravno tako pa tudi vse drugo narodno občinstvo v Dolini in okolici in je vabimo, da se shoda udeleži v čim najobilnejšem številu. Kdor se le količkaj zanima za organizacijo našega narodnega delavstva ter njene cilje in namene, se gotovo udeleži shoda. Naj torej za danes velja za vso narodno Dolino in okolico: danes popoldne na shod N. D. O.!

DAROVL

— Za primorski paviljon so darovali potom magdalenske CMD. podružnice sledeči gg.: Anton Miklavc 4 K, Mihael Vekjet 4 K, Vekoslav Kodrič 3 K, Andrej Sirca 2 K, Anton Čiač 2 K, Dragotin Gregorič 1 K, Ignac in Marica 10 K, Gracijan Štepančič 5 K.

V isti namen so darovali sv.-ivanski podružnici: g.a vdova Gasperčič in dediči zaboj finih biškotov. Ponikvarjevi servis za

— Želodčne katarje dojenčkov zadržimo najlažje, ako jim dajemo „Kufek“ in mleko, ker je mleko tako manj izpostavljeno kuhanju, ki ga povzroča želodčni katarji, nego če je mleko samo. „Kufek“ dela mleko po vsebini bolj bogato, laže prebavno, odvrča pogosto motenje prebave in zagotavlja otrokov izborni prospevanje.

Potni kovček. - Torbice in listnice. - Lastna tovarna.

Ivan Rucker, Trst ul. S. Antonio 10

Velika trgovina vsakovrstnih predmetov iz kože za potnike, turiste in planince

V lastni tovarni se izdelujejo kovčki, klobučnice, platnena, umetna izdelana pokrivala za kovčke ter se izvršujejo vsakovrstni popravki. — ZMERNE CENE. TRGOVINA JE SEDAJ V SLOVANSKIH ROKAH.

TRVDKA

Adolf : Rostoris

skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I.
TELEFON št. 16-83.

(zraven restavracije Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in potnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.
POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Ali se hočete po ceni obleči?

Pojdite v dobroznano trgovino

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)
Tam dobite

Moške obleke . . . od Kron 13 do 56

Obleke za dečke . . . od Kron 6 do 30

Otroške obleke . . . od Kron 2 do 20

Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarn. Velika zaloga sraj, hlač in drugih predmetov za delavce.

Sprejemajo se naročbe po meri.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Ferdinand Fürst

Trst, Via Miramar št. 19

TELEFON 17-02

Zastopstvo in zaloga
parnega mlina

Bernhard Back sinovi

Szegedin.

PRODAJA NA DEBELO

sirka in ovsa.

Zdravljenje : krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajnim črnim pečkam, kakor tudi slahemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) Telefon 377

Poštne pošiljke se izvršujejo takoj in franko, ako se dopolnje Kron 1-10.

Spritzer wein

se imenuje belo štajersko vino, ki je edino pripravna pijača z mineralnimi vodami in sifonom. Proizajata tudi v buteljkah pristno vino Opolio iz Visa, Belo slado iz Visa, istrsko in teran. Priporočam tudi svoj izbor desertnih in zdravilnih vin, rozolje, likerje, žganje in sirupe. Zaloga „Asi spumanti“ po Kron 3 in 4. Sladki refrek po K 7. Izborno žganje po K 2-40 buteljka od poldrznega listra. Prokupovalcem popust. — E. Jurcev, Acquedotto 9

Rogaška kislica

TEMPEL, RADINSKI GIZELIN

VRELEC. Najboljši min. vodi

— ZASTOPNIK: —

LACKO KRIŽ, PULA

Pristno brnsko sukno

Pomladna in poletna sezona 1910

Kos dolg 3-10 m	1 kos 7 kron
za popolno moško	1 kos 10 kron
obleko (jopič,	1 kos 12 kron
hlače in :: telov-	1 kos 15 kron
nik :: stane	1 kos 18 kron
	1 kos 20 kron

Kos za salonsko obleko K 20. Blago za površnike, ločen za planince, svileni kamgarn itd. razpošilja po tovarni cenah solidna in realna.

TRGOVINA S SUKNOM

Siegel - Imhof v Brnu.

Uzorec gratis in pošt. prosto.

Privatni kupec ima s tem, da naroči blago naravnost iz tovarne mesta, velike ugodnosti. Radi velike razprodaje vedno sveže blago. — Stalne, ugodne cene. — Tudi majhne naročbe se izvršijo takoj in solidno.

Vekoslav Štepančič

trgovec z jestvinami

Trst, Campo S. Giacomo št. 20

je otvoril v ulici Istra št. 35

::: svojo podružnico.

Priporočam se slavnemu občinstvu iz mesta in dežele za obilen obisk, ker jamči za točno postrežbo.

Pohištvo

svetlo in temno, posamezni kosi, cele spalne in jedilne sobe, ogledala, slike itd. itd. vse po nizki ceni.

Izgotovlj. moške obleke

.... in šivalni stroji

na obroke in ceno. — Proda

IVANKA DOREGHINI, Trst

Zaloga pohištva ul. Madonnina 8

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8.

Velika izbora moških in ženskih čevljev. — Po-prave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Mineralna voda

iz vrelca Toplice

Najstarejši vrelc, obstoječ že nad 1000 let, priznana najboljše zdravilne kakovosti. Več odličnih zdravnikov priporoča to čisto in naravno mineralno vodo, vsebujočo ogljeni kisik, z dobrim okusom, osvežujočo pripravo kot pijačo pri kosilu in za zdravljenje proti nervoznosti, šibkosti prebavljanja in drugi nedostatkosti. Zlasti hladilna je poletu, — zmešana z vinom ali sadjevcem. Hrani se lahko mnogo let. —

ZASTOPSTVO in ZALOGA

Josip Gärtner & Co.

TRST, ulica Paduina št. 2, Telef. 974.

vodo. Trgovca A. Jaklič domač salam. G. ca Setničar 6 krožnikov z galanterijo in ročno delo. G. Fran Sušmelj 1 K. G. ca Peternel 2 K. G. ca Iva Sabadin 3 K. G. trgovca Schmid 2 zaboja za ekspedicijo, in g. trgovca Klun dvakrat brezplačno vožnjo v mesto.

Za primorski paviljon v Ljubljani so darovali na Vrdelci sledeči gg.:

Jakob Tominc 1 K, Amelija Mirk 1 K, Antonija Baretto krasno bomboniero, Antonija Godina 1 K, Pia Godina (učenka) 50 stot., družina Sancin 1 K, Marica Mijot 1 K, Marija Andrejčič 1 K, Marica Godina 1 K, Josipina Godina 1 K, Karla Godina 2 K, Albert Godina 1 K, Terezija Ablouf 1 K, Dragotin Lavrenčič 3 K, Marija Cucek 1 K, Fran Melc 60 stot., Rudolf Kotar 50 stot., Stanko Godina 5 K in Terezija Vitez 2 K.

— Za sokolsko slavnost na Proseku je daroval g. Gracijan Stepančič 5 K.

— G. J. Pertot (rumena hiša) je daroval za pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah 2 K.

Književnost in umetnost

Dospela je knjiga Ivana Kušarja: „Canti jugoslavi“ ter se jo dobiva v Slovenski knjigarni in trgovini papirja: Josip Gorenjec, Trst, ulica Valdirivo, 40, kakor tudi po drugih knjigarnah. — Knjiga stane broširana K 3— in lično v platno vezana K 4—

Poštne naročila se izvršujejo točno.

Vesti iz Goriške.

x **Svilodni trg** razkazuje 4579 kg svilodov po najnižji ceni 2 K 40 stot. in najvišji 3 K 20 stot.

Dosedaj je bilo pretehtanih 17.546 kg svilodov.

x **V Ločniku** je navstal ogenj v hlevu posestnika Vidoc. Gasilec se je posrečilo spraviti živino na varno, vendar znaša škoda približno 500 kron.

Eronavtični dan v Gorici. Kakor znano, minolo nedeljo radi prehudega vetra, niso se mogli vršiti napovedani vzleti inženirjev Heim in Sablatnig.

Vršijo se zato **danes** na praznik sv. Petra in Pavla od 4. in pol do 7. in pol zvečer. Kdor ima vstopnice od nedelje, naj jih uporabi, ker ostanejo veljavne za današnji dan. Oba zrakoplova sta last avtomobilskega kluba v Celovcu in sta biplana z dvema sedežema zistema Wright. Rusjanov zrakoplov pa je monoplan, ki je podoben zistemu Bleriot.

V lažjo orientacijo ljudskih mas, ki se zberejo danes na Velikih Rojaj, je sklenil avtomobilski klub uvesti posebna znamenja s pomočjo raznobarnih zastav.

Bela zastava znači: Prehud veter;

Bela-rdeča: Vzlet se izvrši v kratkem;

Rdeča: Vzlet se izvrši takoj;

Rdeča-rumena: Vzlet se je pričel;

Bela-črna: Mala poškodba, ki se hitro popravi;

Črna: Vzleti se prekinajo;

Rumena: Konec vzletanja.

Na Velikih Rojaj so prirejene tribine, lože in štiri biljeti in ogradi so prostor 600 metrov na okoli. Došlecem, toliko pešcem, kolikor vozovom, je dovoljen dostop samo iz mirense ceste. Na strani ob železniški progi imajo dostop oni, ki pridejo z vlaki. Za zdravstveno službo je preskrbel „Rdeči križ“.

Ker ni bilo mogoče zagraditi vsega prostora, je dala vojaška oblast na razpolago 500 vojakov, ki bodo vzdrževali red.

Želeti je, da se gledalci sami drže redu in to v lastnem interesu, da se jim ne pripeti kaka nezgoda.

Poizkusi se bodo vršili tudi v slučaju dežja, odpadejo samo v slučaju, ko bi bilo vreme skrajno neugodno.

Bodi še omenjeno, da je inženir dr. Sablatnig izkušen zrakoplovec, ki ga je bil svoj čas avtomobilski klub odposlal v Berlin, kjer se je v letanju teoretično in praktično izučil. Pri poizkusih v zadnjih dneh je Sablatnig poletel v osmih minutah 16 kilom., kar odgovarja hitrosti 120 kilom. na uro.

Zadnje brzojavne vesti.

Proračunski odsek.

DUNAJ 28. Seja proračunskega odseka je trajala od 11. ure popoldne do 8.30 zvečer. Govoril je, izuzemši malih presledkov, ves čas slovenski poslanec Gostinčar proti italijanski pravni fakulteti. Na koncu svojega govora je Gostinčar predložil izredno veliko število preminjvalnih predlogov in resolucij.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besede. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ins. oddelku.

Odda se mala sobica za mesečno K 9— ali tudi na teden. Ulica Gaspare Gozzi št. 3, II. nadst., vrata 5. 987

Odda se v najem ali prodaja pri Lovcu nova hiša s 4 prostori, iz katerih se lahko napravi 8 prostorov. Na prodaj je 500 kf. zemlje s trtami, ako se vzame v najem več zemlje. — Cena 6600 kron. Obrniti se na Sv. Ivan 33. 1078

Slovenska družina v ulici Luigi Galvani št. 1, pritličje, vsprejme dijaka na hrano in stanovanje. Velika spalnica z domačim dijakom, kateri bi mu lahko kaj pomagal. 9000

Hiša nova s 6 stanovanji, vsako stanovanje s 3 prostori, z lepim razgledom na morje, se prodaja. Naslov pove ins. oddelku Edinosti pod št. 1085. 1085

Soba s pohištvo in hrano se odda kakor godišni iz boljša družine. Cena 60 K. — Ulica San Giovanni 8, vrata 11. 1086

Blagajničarko vsako slovenskega, nemškega in italijanskega jezika se išče za trgovino manufakturnega blaga. — Kje? Pove Inzeratni oddelku Edinosti. 1087

Proda se dober glasovir po nizki ceni tudi na obroke. Naslov: Grad Moeč. Boršt. 1079

Proda se po zelo nizki ceni dobro upeljano prodajalno jestvin. sadjem, vinom in pivom. Via Molino a vento 70. ZIBERNA. 1044

Išče se čevljarja delavca in pol-delavca lahko tudi z dežele. Oglasiti se pri vratarju Acquedotto 9. 989

Teranopivci pozor! Kdor hoče kozarec dobrega, naj pride k meni, v ulico G. Vassari 12, GOSTILNA „AL CIGNO“. Odprijetje 1. julija. — A. Bolč. 1019

Uradnik več slovenskega, hrvaškega, nemškega in italijanskega ter deloma francoskega jezika, išče službe kot korespondent ali računski uradnik. Sprejme tudi vsako pisarniško delo. Naslov pri ins. odd. Edinosti. 9000

Prostovoljna razprodaja (likvidacija) radi prenehanja poslovanja. Cene močno znižane. Priporočila se slavnemu občinstvu, da uporabi to ugodno priliko. — Jakob Klemenc, trgovina z manufakturno, Trst, Via S. Antonio št. 1. 925

Sprejme se v fino konfekcijsko trgovino dober prodajalec zmožen italijanske, proti dobri plači. Ponudbe pod: „Prva moč“ pošto ležeče, glavna pošta Trst. 1053

Vila v Posojni na najlepšem prostoru mesta, obstoječa iz 3 stanovanj z vsemi pritlikinami, z vodovodom in električno razsvetljavo v hiši, ter z dvema vrtoma, se pod ugodnimi pogoji prodaja. — Vila je še davka prosta. Več se poizve v odvetniški pisarni gospoda Dr. J. Janca v Posojni. 1072

Najfinejši Portlandski cement in hidravlično apno (Roman) se vdobi pri Marini LUXA na Proseku. 1055

Obširni prostori na prodaj in več hišic v sredini mesta pri sv. Jakobu. Cene primerne. Ulica Molino a vento št. 70. 1070

Velika množina že rabljenih dvokoles po ceni od K 30—70; s prostim tekom in zavoro od K 55—110; velika zaloga novih dvokoles, gramofonov od K 15—1000; plošč od K 1—4; šivalnih strojev, najnovejših acetilen-svetilk za gostilničarje in društva od K 7—20. — Pri BATJEL-u, Gorica, Stolna ulica 3-4. Ceniki poštne prosti. Prodaja tudi na obroke.

Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nobeno dekle in nabena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri porabi

Schicht-mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Dobrodoči

:HOTEL:

Restavracija in Kavarna

v LJUBLJANI, blizu kolodvora

se odda

s 1. avgustom pod ugodnimi pogoji v najem. — Naslov in pojasnila daje Inzeratni oddelku Edinosti, ul. Galatti 18.

Hiša

je na prodaj, skoraj nova, pravna za gostilno ali obrt, en streljaj oddaljena od železniške postaje na Vipavskem. Več pove Inzeratni odd. Edinosti, Galatti 18.

Proda se enonadstropna

hiša

z gospodarskim poslopjem, vrtom in nekaj zemljišča ob državni cesti, par minut od kolodvora, na lepem kraju v vasi. Več se izve pri ALOJZIJU MADOTO, Trnovo št. 105, Kranjsko.

TRST, ul. Cavana 2

PEKARNA IN SLAŠČICARNA
.. FRAN LAMPE
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom.

Pohištvo iz bambusa

iz indijske trstike in iz vrbovlja

Radi preselitve

jako znižane cene.

HENRIK PREUER, Trst ul. Nuova 22

Prodajaln. ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) **Corso št. 36**

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure. **DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.**

Naznanilo.

Čast mi je naznaniti slavnemu občinstvu, kakor tudi mojim številnim odjemalcem, da sem otvoril v tem mestu

v ulici Boschetto št. 2
(vogal ulice del Toro)

mesnico

v kateri bom prodajal najboljše goveje meso, teletino, jančka in perutnino. Pošiljal bom tudi na dom. Higijeničnemu oziru se bo posvečala vsa skrb. V nadi, da me bo slavn. občinstvo počastilo z obilnim obiskom se beležim udani **CESARE BENEDETTICH.**

Guerrino Marcon

Trst - ulica Tivarnela št. 3
Telefon 16-64.

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
Oglja in Premoga.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši.

registrirana zadruga z omejenim poročtvom ::

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje

4 1/4 %
Redni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/2 %, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. o o o o o

Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno - hranilnični račun 816-004.

Ima najmedernejše urejene varnostno celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajaštediti svojo deco.